BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII“ SIBIIU

Anul al 56-lea
16 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei
In străinătate 6 lei

Nr. 172 Luni 26 Iunie 1939
16 Pagini

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750
pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport
cu tariful poștal
și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARA
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CALATORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte
220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL“ S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACTIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

INVESTIGAȚII RECIPROCE

Am preconizat de multe ori organizarea unor excursiuni colective de așa fel, ca populațiunile din diferitele regiuni ale țării să se poată cunoaște mai bine în ce privește condițiunile de viață, înțelese în sensul cel mai larg: natura, producțiunea, instrucțiunea, folklorul, deprinderile.

Această idee, în sfera căreia intră mai mult decât niște simple preocupări turistice, și-a găsit în timpul din urmă o aplicațiune pe cât de lăudabilă pe atât de folositoare.

Grupuri mai mari sau mai mici, uneori numărând chiar câteva sute de persoane, au pornit din meleagurile băștinașe spre locuri mai mult sau mai puțin depărtate, în unele cazuri dela un capăt la altul al țării.

Conduse și primite de cunoscători ai regiunilor sau localităților cercetate, aceste echipe de informație proprie au avut prilejul să-și dea seama direct de stările din alte părți, de ritmul în care s'au desvoltat agricultura, industria, comerțul, în special acolo unde sălășluește populațiunea rurală.

Desigur că durata lor fiind prea scurtă, aceste investigații întreprinse pretutindeni nu sunt în măsură să ofere posibilități de aprofundare a tuturor celor văzute; dar nu este mai puțin adevărat că nenumăratele aspecte perindate fecundează sinteze neuitate în conștiințele mulțimei preumblate prin locuri noui, despre semeni, despre ocupațiunile și felul lor de viață.

Plugarii din Oltenia, Moldova și Basarabia vor ști de acum înainte în ce măsură s'au desvoltat industriile depe valea Prahovei și din Transilvania, cari țin piept multor fabricațiuni din străinătăți cu tradiții străvechi, și vor istorisi la înapoere ce li-a fost dat să vadă; după cum roiurile de albine din uzinele tot mai mari și mai înzestrate s'au putut desfăta printre lanurile fără sfârșit, printre semănăturile imense ce asigură, în primul rând, pâinea cea de toate zilele a întregei populații și mijloacele necesare pentru apărarea statului.

Asemenea transfuziuni de cunoștințe noui, menite să suspende din când în când depărtările și să procure împărtășiri reciproce de însuflețiri și nădejdi, trebuesc sporite cât mai mult, deoarece ele constituesc adevărate și prețioase popasuri spirituale și morale în preocupările și îngrijorările vremii de astăzi.

România a obținut dela Anglia un împrumut de peste 5 milioane lire

Londra, 23 (Rador). Negocierile ce se desfășoară la Londra între o delegație financiară română și reprezentanții ministerului de finanțe britanic au dus la un acord.

Imprumutul consimțit de guvernul britanic ar fi de 5.500.000 lire sterline.

Actualmente se procedează la punerea la punct a textelor acordului.

ACCIDENTUL DE AVIAȚIE DELA TECUCI

Un mort și un grav rănit

Ministerul aerului și marinei comunică:

In ziua de 21 Iunie a. c., un avion de școală „Fleet“ al școalei de pilotaj Tecuci, — venind la aterizare cu viteză mică, a făcut o greșeală de viraj și a intrat în acelaș timp în vârtejurile de aer ale unui alt avion ce venea la aterizare alături de el.

Avionul s'a angajat pe o aripă dela 40—50 m., nu a mai putut fi redresat și s'a sfărâmat la pământ.

Cauza accidentului este greșeală de pilotaj.

Elevul subofițer Zamfir Ștefan mort, iar instructorul rănit grav.

Muncă si bucurie

de AL. GREGORIAN

Ideea muncii, socotită ca un chin, adamic, începe să apună. Odată cu multe alte superstiții și false concepții despre viață și despre om ale trecutului, se lichidează și acea teorie a claselor sociale antagoniste, care trebuiau să se încaere, fiindcă așa voiau teoreticienii reacționari, pentru revendicări de ordin pur materialist și pentru liberarea lor de sub tirania muncii. Ideologiile noui ale veacului nostru consideră munca dintr'un punct de vedere cu totul deosebit. Ele nu mai atribue acesteia caracterul unei silnicii care vine să îngreuneze condiția omului. Dimpotrivă. A munci e întâiu de toate o datorie de solidaritate socială. Fiecare membru al societății e ținut să contribue la înlesnirea și la îmbunătățirea vieții colective, muncind și lăsînd ca rezultatul trudei sale să se răsfrîngă în mod generos asupra tuturor. Astfel că efortul individual, transformat în bun material sau în bun spiritual, să revină, în parte măcar, în folosința comună, participând la crearea civilizației și a culturii umane.

In lumina acestei doctrine, muncitorul e situat dintr'odată pe un cu totul alt plan și i se deschid perspective noui asupra lumii.

Munca încetează de a mai fi o îndeletnicire degradantă și o pedeapsă. Devine o înaltă idee morală. Ea e piatra unghiulară a vieții. Scopul și rezultatele ei nu sunt numai salariile și confortul material, ci în primul rînd satisfacția intimă a omului de a-și vedea trecătoarea sa existență proectată și imprimată în opere durabile, care-i prelungesc personalitatea dincolo de cenzura morții. De aci prima consecință înoitoare: omul văzîndu-se integrat și participînd conștient la procesul de creație a valorilor de tot felul, în loc să mai rămînă cu gustul amar al unei trudnicii de Sisif condamnat să ridice la nesfîrșit bolova-

(Continuare in pag. 2-a)

CUVINTE ISTORICE, LA WASHINGTON

Cine ar putea ști cuvintele pe care le rostește cu convingere președintele Roosevelt și le ascultă cu atenție regele George al Angliei?

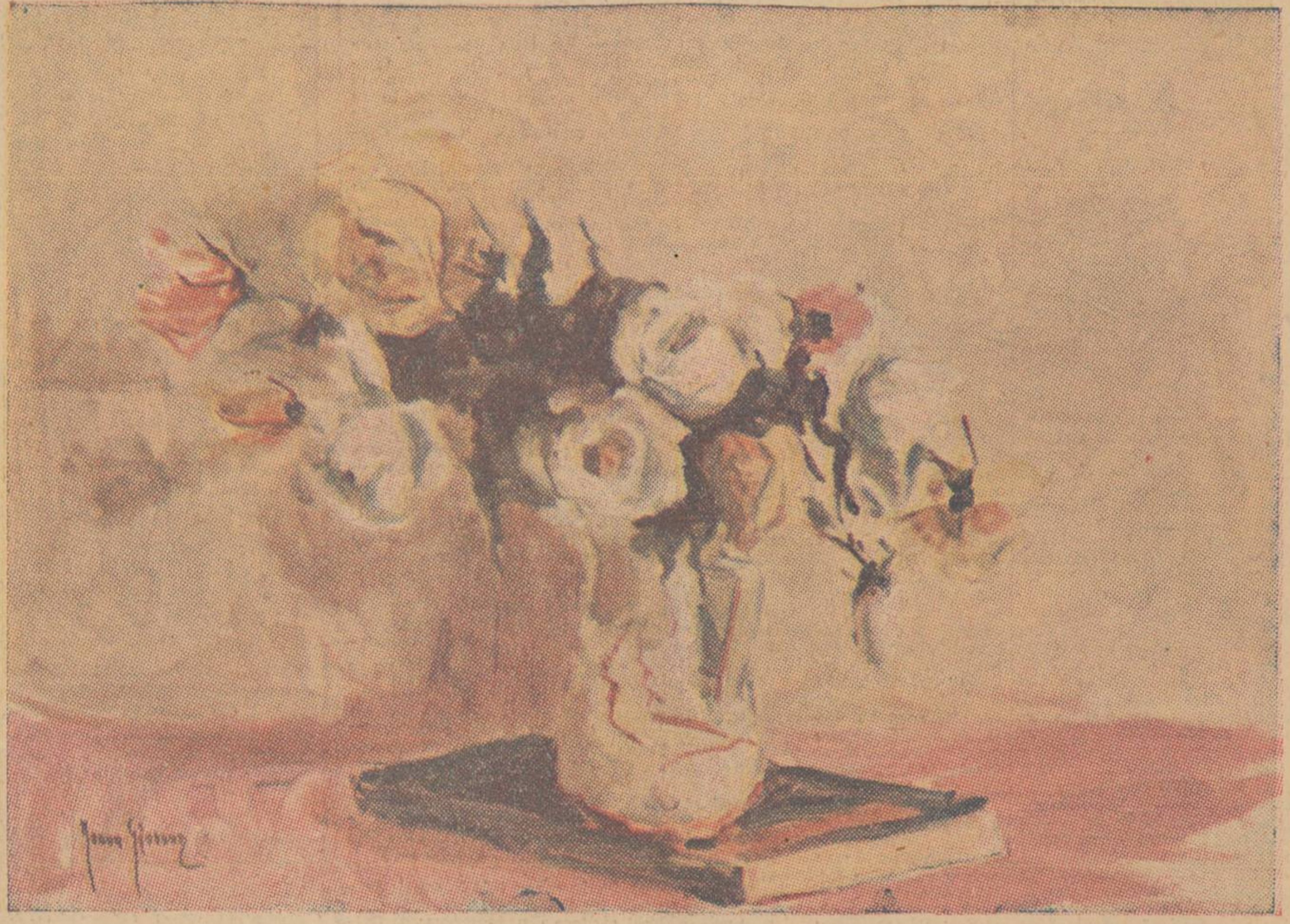

IOANA GIOSAN

FLORI

Acordul franco-turc

Eri a fost semnat, în acelaș timp la Paris și la Ankara, acordul franco-turc.

Prin acest acord chestiunea teritorială între Turcia și Siria a fost definitiv soluționată iar sandgeakul Alexandretta a fost alipit la Turcia cu traseul frontierelor stabilite prin acordurile din 1921, 1926 și 1930 cu ușoare modificări.

Bunele raporturi dintre Turcia și Franța sufereau din cauza atât a chestiunei sandgeacului Alexandretta cât și din cauza revendicărilor turce în Siria asupra căreia Franța își exercită mandatul de protectoare ce i s'a atribuit.

La 4 Iulie 1938, s'a încheiat între Franța și Turcia un tratat de amiciție care a adus nu numai o normalizare a raporturilor turco-franceze prin lichidarea unei chestiuni locale, dar care a stabilit, pe planul general politic, legături strânse și o colaborare amicală. Cele două state se angajau, între altele, de a nu intra, nici unul din ele, în nici un fel de înțelegere politică sau economică și în nici un fel de grupare internațională care ar putea fi îndreptată împotriva vreunuia din ei și și de a nu da nici un sprijin, direct sau indirect, eventualului agresor. In acelaș timp acordul din 1938 prevedea că cele două țări se obligau să se consulte împreună pentru deplina executare a obligațiilor lor comune cu privire la Sandgeakul Alexandretta, dacă acesta ar fi amenințat printr'o rupere a echilibrului mediteranean.

Acest tratat de amiciție din 1938 a fost punctul de plecare al unor raporturi din ce în ce mai strânse între Turcia și Franța. In condițiile noui create, și care au limpezit atmosfera politică între cele două țări, s'au putut începe acum câtva timp noui negocieri pentru lichidarea definitivă a tuturor litigiilor cu caracter teritorial și a perfecta astfel tratatul de amiciție din 1938 printr'un acord politic de ordin general, cu obligații reciproce precise.

Din știrile sosite deocamdată, rezultă că prin acordul semnat ieri Turcia renunță la orice nouă revendicare teritorială în Siria, dar i se acordă în schimb completa suveranitate asupra Sandgeakului Alexandretta.

In afară însă de soluționarea unor litigii de ordin local, acordul franco-turc are o deosebită importanță în ce privește încadrarea lui în noul sistem de securitate european și de organizare a frontului păcei. Acordul anglo-turc încheiat acum câtva timp și cel franco-turc semnat ieri, completează și asigură atât în Balcani cât și în Mediterana orientală o colaborare politică și militară al cărei potențial este considerabil. In cazul unui război cooperarea militară, navală și aeriană turco-franco-britanică poate fi un factor decisiv pentru apărarea păcei în această parte a Europei. La această întreită colaborare, nu trebue să se uite și rolul pe care-l poate juca Egiptul, ale cărui relații de strânsă prietenie cu Turcia sunt cunoscute și care e strâns legat de Franța printr'o veche amiciție și de Anglia printr'un recent tratat de alianță. Rolul pe care-l poate îndeplini Turcia. stăpână a strâmtorilor, în cazul unui conflict european, dă colaborărei ei la acțiunea pentru pace, la opera de securitate pe cale de a fi organizată, o deosebită importanță. Apreciind la justa ei valoare această importanță, Franța și Anglia au înțeles că, chiar cu prețul unor sacrificii, trebue să grăbească încheierea acordurilor atât de necesare propriei lor acțiuni în folosul păcei europene.

Frontul păcii a căpătat prin noul acord, o nouă întărire. Securitatea în Mediterana orientală și în Balcani, este întemeiată, de azi înainte, pe un sistem de colaborări, de obligații reciproce și de garanții unilaterale care-i asigură atât forța morală cât și cea materială defensivă de care avea nevoe și care va fi, desigur, în folosul păcei.

CUTREMUR CATASTROFAL IN AFRICA

NUMEROȘI MORȚI ȘI RĂNIȚI

Londra, 23 (Rador). — Pe coasta de aur (Africa occidentală) au fost simțite, Joi noaptea, numeroase cutremure. Orașul Accra și alte localități de pe coastă au avut mult de suferit.

Până acum au fost scoși de sub dărâmături 66 cadavre. Numărul celor răniți este deasemeni foarte mare. Printre victime nu se află niciun european.

CLADIRI PUBLICE ȘI LOCUINȚE DISTRUSE

Acra, 23 (Rador). — Un puternic cutremur a făcut 16 victime printre indigeni.

Numeroase clădiri publice și locuințe au fost distruse sau au suferit mari avarii.

O parte din uzina electrică s'a prăbușit, astfel că orașul a rămas în întuneric.

—xx◉●◉xx—

Mandatul

actualei Camere franceze va fi prelungit

DECLARAȚIILE D-LUI DALADIER

Paris, 23 (Rador). — *Intrebat pe culoarele Camerii asupra intențiilor sale cu privire la prelungirea mandatului Camerii, d. Daladier a răspuns că evenimentele de politică externă îl silesc să prelungească acest mandat.*

Primul ministru a adăugat că are de gând să prelungească durata mandatului deputaților dela patru la șase ani.

La 70 ani de viață ai d-lui prof. dr. C. Angelescu

Vineri, d. profesor dr. C. Angelescu a împlinit vârsta de 70 ani.

Această aniversară, — în viața unui om care și-a făcut un crez din lupta pentru binele neamului și un îndreptar al existenții din strădania pentru luminarea masselor românești, — nu putea rămâne nerelevată de acei cari au avut bucuria și cinstea de a-l cunoaște și de a-i fi colaboratori.

Publicăm în altă parte a ziarului pergamentul omagial remis de membrii Comitetelor Ateneului Român, al Academiei de Medicină și al Institutului de Științe al României.

Gestul personalităților cari au ținut să-i bată la ușă, în această zi, distinsului fruntaș al vieții noastre naționale și științifice, este în adevăr mișcător, și emoțiunea valorosului profesor nu era mai mică decât a celor veniți să-i aducă omagiile și prinosul de recunoștință al unei serii de generații.

D. prof. dr. Const. Angelescu

Vibrau, de o parte și de alta, suflete cari, — alăturate prin sforțarea permanentă de a chema la lumina culturii massele populare, — au rămas pe totdeauna legate prin sentimentul cald și adânc al dragostei de neam.

In persoana sărbătoritului s'au întâlnit, într'o armonioasă îmbinare, ardoarea cetățeanului de elită care și-a închinat patriei întreaga-i viață, hotărîrea fermă a savantului dominat de nobila pasiune a științei și devotamentul, — dus până la fanatism poate, — al omului care înțelegea că un neam se ridică prin școală și numai prin școală.

Sărbătorirea de eri, — gest spontan și plin de o discrețiune care-i sporește valoarea, — a avut un caracter, se poate zice, intim.

Dar reprezentantul celor trei superioare instituții de cultură, — intrați în casa profesorului încărunțit în lupta pentru ridicarea neamului nostru, — au avut mai mult decât intuiția, au avut certitudinea că vorbesc și în numele altora: Ei s'au descoperit, cu dragoste și cu respect, și au strâns, cu recunoștință, mâna sărbătoritului, reprezintând sute și sute de mii de suflete românești, cari din toate colțurile țării îi prezintă omagiul lor cald, venit din inimă și cu prisosință cuvenit!

Limba noastră

Neologismele lui Eminescu

Ciudat. Un profesor de română îndreptățea, nu de mult, folosirea neologismelor, fiindcă le găsim și în Odobescu. Aceeași judecată o face și d. Cezar Petrescu. „N'a folosit Eminescu, zice el, neologismul, n'a abuzat chiar de neologisme?“

Ei, și?

Neologismele nu sunt partea cea mai bună a lui Eminescu. Dacă ar fi rămas dela el numai un scris cu neologisme, nu l'am sărbători ca pe cel mai mare poet al nostru. Are și greșeli de limbă. Are și cacofonii. Asta ne dă dreptul să scriem și noi cu greșeli de limbă și cacofonii?

Eminescu e mare prin tot ce a gândit, prin „lumina ce în lume a revărsat-o“, nu prin „păcatele și vina“ ce sunt... „fatal legate, de o mână de pământ“.

Eminescu, născut în Ianuarie 1850, nu împlinise, sau abia împlinise, șaisprezece ani când, în 1866, a început să publice versuri. Un copil.

Neologismele și greșelile de limbă se găsesc mai ales în cele dintâi poesii. Dar el luptă să se descătușeze de ele. In 1881, în **Scrisoarea a doua,** mărturisește cum încearcă

A turna în formă nouă
limba veche și'nțeleaptă

cum caută „cu sete forma“ în care să poată încăpea „tainica“ lui „simțire“.

De aci încolo neologismele sunt tot mai rare — aproape nu le mai găsești — și limba, ușurată de ele, tot mai frumoasă.

Maiorescu nu spune că limba lui Eminescu e desăvârșită. Spune numai că „forma limbii naționale și-a găsit în poetul Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire până astăzi“. **Până astăzi.** Și nădăjduia, zădarnică nădejde, ca această înfăptuire „va fi **punctul de plecare** pentru toată desvoltarea viitoare a vestmântului **cugetării românești**“.

Scriitorii de astăzi, cei mai mulți fără cultură, cu o slabă educație literară, ce fac? Nu iau formele frumoase ale lui Eminescu și **nu pleacă dela ele** ca să scrie curat și frumos. Ei se ascund sub umbra numelui lui Eminescu și îndreptățesc impestrițarea limbii lor, fiindcă și marele poet a întrebuințat cuvinte străine. Parcă ți-ar fi îngăduit să umbli cu haina pătată, fiindcă și soarele are pete!..

Să nu uităm că a trebuit să fie Eminescu cu geniul lui, cu adânca lui gândire și o cultură cum rar se întâlnește, ca să dea pagini de frumusețe nemuritoare, într'o vreme când de abia scăpasem de alfabetul cirilic, când limba era hărțuită de italieniști, de latiniști, de bonjuriști, încât Odobescu, apărând graiul împotriva pocitorilor, scoate strigătul, că „orice ființă pe lume trăește și se desvoltă numai și numai fiindcă **a biruit în luptă,** adică a fost **vânător** și nu **vânat“.**

Limba literară nu e, cum își închipue unii la noi, cum pare că-și închipue și d. Cezar Petrescu, o limbă amestecată cu vorbe și forme străine, cu nuanțe din gândiri străine. Asta poate fi adevărat la Dakar, în Senegal. Să scrii literar înseamnă să scrii îngrijit, cu vorbe și forme alese — vorbe și forme, din limba națională, nu din limbi străine. Vorbește sau scrie literar cine cu meșteșug, cu simț de artist, își spune limpede și frumos gândirea.

Să luăm două pilde.

Desprind din „Operele **premiate** ale scriitorilor tineri **români“,** versurile următoare: „Cu mine lâncezind în împărății morgane Și fumând spirala capitelurilor virtuale, Refuză comorile rituale Ca o disgrațiată de califi între arcane“.

Asta nu e limbă literară. Asta e bătaie de joc.

Hașdeu a tradus din Ovidiu versurile, în care poetul latin vorbește de stările dela gurile Dunării. Desprind: „Vai, însă când sosește posomorîta iarnă... Și crivățul pornește și neaua umple nordul, Și cade, cade, cade: nici soarele, nici ploaia N'o mai topesc acuma, căci frigul o 'mpetrește... Dar până și prin blană dă gerul în putere. Și pulberea de ghiață pe barbă scânteiază... Și'n vas înghiață vinul... Și'n loc a soarbe spumă, mănânci bucăți de vin“!

Asta e limbă literară. Stă în foile unei cărți, **Istoria critică a Românilor,** pe care n'o mai citește nimeni.

Spune d. Cezar Petrescu că el însuși a scris un roman într'o „limbă **colorată** de neologisme, de neologismele **firești,** în romanul contemporan, care se desfășură în Bucureștii acestui timp, cu eroii acestui timp... cu alaiul lor de neologisme“.

Eroii romanului „contemporan“, a cărui acțiune se petrece la București, să vorbească cum vorbesc astăzi bucureștenii, „pă“ radical, — cu mahalagisme și neologisme. Dar scriitorul să bage de seamă. Una să fie limba lui și alta „limba **colorată de neologisme** a eroilor“. Să se vadă că el biciuește năravul acesta. Când însă și autorul vorbește la fel cu eroii săi, atunci nu mai e colorare, ci batjocură. Vopsită cu franțuzisme, limba noastră din purpură strălucită, ajunge o cârpă năclăită, — din limba mândră românească, un jargon franco-român.

Nu se poate fără neologisme? „Nici nu se poate altfel“? Vrea d. Cezar Petrescu ca limba noastră în loc să stea la rând, pe aceeași treaptă, cu franceza, să fie față de ea, ceeace idișul e față de limba germană?

T. PISANI

SCRISORI DIN LONDRA

FORȚA IMPERIULUI

de AUGUR

Londra, Iunie

Vizita regală în Canada și Statele-Unite s'a terminat cu un succes incontestabil. Forța imperiului britanic e evidentă acum, nu numai pentru lume, ci și pentru noi înșine.

Călătoria regelui și a reginei dealungul Canadei, dela un ocean la altul, a relevat dragostea populației marelui Dominion pentru imperiu. Canadienii francezi au fost tot atât de exuberanți în primirea pe care le-a făcut-o, ca și cei de viță anglo-saxonă. Dar faptul care trebue amintit e, că nu vizita regală a creat acest sentiment de credință față de coroană. Ea a fost numai pretextul spre a-l evidenția în fața lumii întregi. Astfel, criticii străini cari spuneau că imperiul se desprinde de dominioane au fost făcuți de rușine, iar neîncrezătorii din sânul imperiului au amuțit.

Poporul american a fost tot așa de entuziast în primirea făcută regelui și reginei ca și canadienii. Prin aclamările lor ei păreau că doreau să trimită un mesagiu de încurajare poporului acestei țări, îndemnându-l să lupte cu fermitate. E într'adevăr remarcabil, că opinia publică în Marea Britanie, atunci când regele și regina erau la Washington și New-York, n'a avut impresia că ei lipseau din țară. In subconștientul poporului există sentimentul că, oarecum, Statele Unite și Regatul

(Continuare in pagina 2-a)

CĂLĂTORIA DE STUDII A MARELUI VOEVOD MIHAI

Marele Voevod Mihai și I. P. S. S. Mitropolitul Nicodim, la mănăstirea Neamțu.